

Wybory dostępne dla wszystkich

Art. 29 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych mówi, że osoby z niepełnosprawnościami mają takie samo prawo jak inni do udziału w polityce i życiu publicznym. Chcą głosować i być wybieranymi do różnych władz.

O wyborach państwo musi informować w różnych formach. W takich jakie są potrzebne różnym osobom.

Ten apel jest rezultatem debaty, która odbyła się 29 marca tego roku „Wybory dostępne dla wszystkich?” Podpisujemy go przekonani, że wszyscy możemy sprawić, by wybory stały się bardziej dostępne dla osób z niepełnosprawnościami.

Apelujemy do:

- instytucji, które mają wpływ na wybory dostępne dla wszystkich;
- komitetów wyborczych o dostępne dla wszystkich materiały, o spotkania w miejscach dostępnych, o uwzględnienie na listach osób z niepełnosprawnościami;
- mediów o dostępność debat i materiałów informacyjnych;
- organizacji społecznych o prowadzenie akcji informacyjnych;
- obywateli i obywateli o wrażliwość na potrzeby osób z naszego najbliższego otoczenia: sąsiadów, znajomych, rodziny.
- osób z niepełnosprawnościami. Ważny jest Wasz głos i zaangażowanie. Dostępne wybory to nasza wspólna sprawa.

Wybory są świętem demokracji. Osoby z niepełnosprawnościami chcą i mają prawo w nich uczestniczyć na równi z innymi.

**Dołącz do koalicji na rzecz dostępnych wyborów.
Podpisz Apel „Wybory dostępne dla wszystkich”!**

35 LAT
**RZECZNIK PRAW
OBYWATELSKICH**
1988 – 2023

Główne postulaty

Potrzebujemy uwzględnienia osób z niepełnosprawnościami wśród kandydatów na posłów i senatorów. Nic o nas, bez nas!

Potrzebujemy informacji o programach komitetów wyborczych i kandydatach.

Komitety wyborcze powinny zadbać o:

- przygotowanie materiałów, także stron internetowych z uwzględnieniem języka prostego i różnych sposobów porozumiewania się osób z niepełnosprawnościami;
- organizowanie spotkań wyborczych w miejscach dostępnych z udziałem tłumacza polskiego języka migowego.

Nadawcy telewizyjni i radiowi powinni dbać:

- o dostępność programów informacyjnych w jak największym zakresie;
- o przygotowanie audycji, materiałów i transmisji debat wyborczych w taki sposób, żeby osoby z różnymi niepełnosprawnościami mogły z nich korzystać i rozumieć ich treść. Język debat powinien być wolny od stereotypów i uprzedzeń.
- o wysoką jakość usług audiodeskrypcji, napisów dla osób niesłyszących i tłumaczenia w polskim języku migowym – zgodnie z obowiązującymi standardami. Tutaj pomocne będą stanowiska Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Osoby prowadzące debaty powinny zapraszać do udziału w nich osoby z niepełnosprawnościami.

Potrzebujemy informacji o uprawnieniach przysługujących osobom z niepełnosprawnościami i wyjaśnienia, jak z nich korzystać.

- **Państwowa Komisja Wyborcza** powinna przeprowadzić szeroką kampanię informacyjną o rozwiązaniach skierowanych do osób z niepełnosprawnościami. Do tego można wykorzystać różne kanały komunikacyjne, np. strony internetowe, radio, telewizję czy ulotki informacyjne. W kampanii można informować o alternatywnych formach głosowania, takich jak głosowanie przez pełnomocnika czy głosowanie korespondencyjne, a także o możliwości korzystania z nakładki w alfabecie Braille'a.
- **Władze lokalne** powinny szeroko informować o sprawach organizacyjnych: siedzibach lokali wyborczych, siedzibach lokali dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, procedurach udziału w głosowaniu i ważnych terminach. Mogą przygotować dodatkowe materiały i wykorzystać różne sposoby dotarcia do wyborców i wyborczyń. Ważne jest, żeby osoby wykluczone cyfrowo miały też dostęp do wszystkich informacji.
- **Organizacje społeczne** mogą prowadzić ogólnopolskie i lokalne kampanie informacyjne o wyborach. W materiałach powinny zwracać uwagę na różne potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Potrzebujemy dostępnych lokali wyborczych oraz uważności na potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Władze lokalne mają obowiązek:

- przygotować lokale obwodowych komisji wyborczych dostosowane do potrzeb wyborców z niepełnosprawnościami zgodnie z kryteriami wskazanymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i odpowiednio wcześniej skontrolować ich dostępność, poinformować o lokalizacjach dostosowanych lokali;
- zapewnić dostępność nakładek do głosowania w alfabecie Braille'a.

Władze lokalne mogą również:

- likwidować bariery w bezpośredniej okolicy lokali wyborczych – upewnić się, że nie będzie prac remontowych, dopilnować, by w dniu głosowania była otwarta szeroka brama itp.
- zadbać o dostępność pozostałych lokali wyborczych (innych niż te, które gminy wskazały jako dostępne dla osób z niepełnosprawnościami);
- zadbać o sprawną i godną obsługę osób z niepełnosprawnościami podczas głosowania.

Administracja wyborcza powinna podczas szkoleń członkiń i członków obwodowych komisji wyborczych:

- uwzględniać szerzej tematykę potrzeb wyborców z różnymi niepełnosprawnościami;
- wskazać właściwe sposoby komunikowania się z osobami z niepełnosprawnościami, które przyjdą na głosowanie;
- zwrócić szczególną uwagę na warunki, jakie musi spełniać lokal dostosowany do potrzeb wyborców z niepełnosprawnościami;
- informować o tym, w jaki sposób kontrolować dostosowanie lokalu wyborczego do potrzeb wyborców z niepełnosprawnościami;
- informować o tym, jak podjąć skuteczną interwencję w razie stwierdzenia niedostosowania.

Spółeczni obserwatorzy wyborów oraz **mężowie zaufania** powinni zwracać uwagę na kwestię dostępności lokali wyborczych.

Oto przykłady głosów z debaty „Wybory dostępne dla wszystkich?”:

- **Wybory to święto.** Chcę w tym dniu być z innymi.
- **Brakuje programów politycznych w formacie łatwym do czytania i rozumienia** (ETR). Są one potrzebne osobom z niepełnosprawnością intelektualną.
- **Gdy w telewizji nie ma napisów i tłumacza polskiego języka migowego – nie rozumiem, co mówią politycy.** Nie mogę podejmować własnych decyzji.
- **Składaliśmy pisma do komitetów wyborczych – ale nie było dialogu.** Czujemy się traktowani jak dzieci, które muszą pogodzić się z brakiem dostępu do informacji.

Razem możemy to zmienić!